

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

**БЕЗПЕКОВИЙ ЧИННИК У ПОЛІТИЦІ США ЩОДО КРАЇН
ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ**

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Виконала:

студентка VI курсу 691 групи

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

**Байраммадова Енеджан Шихмирад
гизи**

Науковий керівник:

кандидат історичних наук, доцент

Богданова Тетяна Євгенівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасна зовнішня політика України вибудовується з урахуванням позицій та інтересів провідних світових гравців, серед яких чільне місце належить Сполученим Штатам Америки. Коливання їхнього політичного курсу, трансформація взаємозв'язків, зміни у балансі інтересів, істотно впливають на систему міжнародних відносин і середовище глобальної та регіональної безпеки, що вимагає і відповідних коректив зовнішньополітичного курсу України.

Прихід до влади у 2017 р. нової американської адміністрації поставив питання як саме слід ідентифікувати зміни у зовнішній політиці лідера світової спільноти. Основою безпекової стратегії всіх останніх адміністрацій є підтримка і збереження інтересів США в світі, що передбачає військову міць, економічну конкурентоспроможність, моральний авторитет, активну участь у міжнародно-політичних процесах в глобальному масштабі і зусилля щодо впорядкування безпеки міжнародної системи, оскільки США, як і раніше, володіють унікальними ресурсами, які в попередні десятиліття дозволяли зберігати лідерство держави в світі. Разом з тим утримання лідерських позицій пов'язується, як і у попередніх стратегіях президентських адміністрацій, з концепцією месіанської обраності США.

Чільне місце серед національних інтересів Вашингтону ще з XIX ст., посідає Латинська Америка. У листопаді 2013 р. держсекретар США Джон Керрі під час промови в ОАД оголосив про завершення «Доктрини Монро», яка з 1823 р. була основою політики Вашингтону щодо країн Латинської Америки, що сприймалися американським істеблішментом як власний «задній двір» (*backyard*). Встановлення дипломатичних відносин між Вашингтоном і Гаваною в 2015 р. та перший за майже 90 років візит президента США на «острів Свободи» у березні 2016 р. стали яскравою фінальною точкою другої каденції адміністрації Б. Обами. Однак минулорічне лютневе турне держсекретаря США Рекса Тіллерсона до країн Латинської Америки та Карибського басейну та зроблені в ході нього заяви були

розцінені багатьма латиноамериканцями як відновлення «Доктрини Монро». Отже, аналіз латиноамериканської політики США в сфері безпеки за останні десятиліття, її спадковості та водночас турбулентності є актуальним для науковців.

Об'єктом дослідження є безпековий вимір зовнішньої політики США, а **предметом** – безпекова політика США щодо регіону Латинської Америки та Карибського басейну.

Мета даної роботи полягає у з'ясуванні головних засад сучасної політики США в сфері безпеки, зокрема, реалізації даних принципів у регіоні ЛАКБ.

Відповідно до мети автор роботи сформулював наступні **завдання**:

- охарактеризувати стан наукової розробки проблеми та її джерельну базу;
- розкрити понятійно-категоріальний апарат, методологію та методи дослідження;
- визначити головні принципи безпекової політики США в період адміністрацій Дж. Буша-молодшого, Б. Обама та Д. Трампа, здійснити їх порівняльний аналіз;
- окреслити основні елементи стратегії боротьби Сполучених Штатів із наркобізнесом;
- проаналізувати співпрацю США в сфері боротьби з наркотрафіком і наркоторгівлею з урядами провідних країн Латинської Америки в рамках програм міждержавного значення;
- з'ясувати основні заходи з розширення кола стратегічних союзників США та боротьби з ліворадикальними режимами (Венесуела – Куба – Нікарагуа) як загрози національній безпеці США;
- визначити напрями протидії США зростанню впливу у Західній півкулі позарегіональних гравців – РФ та КНР;
- охарактеризувати стратегію боротьби з нелегальною міграцією з країн ЛАКБ до США.

Хронологічні рамки дослідження: *нижня межа* – початок президентства Дж. Буша-молодшого (2001 рік), *верхня межа* – 2019 рік, діяльність адміністрації

Д. Трампа. Іноді для пояснення передумов формування безпекової політики американських адміністрацій у XXI ст. автор виходить за вказані хронологічні межі.

Територіальні рамки дослідження обмежені територією США та Латинської Америки, проте при дослідженні автор виходить за них, розглядаючи вплив на безпекову політику США в ЛАКБ позарегіональних акторів.

Методи дослідження. У процесі дослідження автором були використані такі загальнонаукові методи, як аналіз та синтез, індукція та дедукція, системний метод та метод класифікації. Серед спеціально-наукових методів слід виокремити проблемно-хронологічний, історичний та порівняльний (компаративний) методи, а також метод періодизації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що на рівні дипломної роботи магістра було здійснено аналіз безпекового виміру сучасної латиноамериканської політики США.

Апробація результатів дослідження здійснена на таких наукових конференціях: IX Міжнародній науково-практичній конференції «Аркасівські читання: історична наука на сучасному етапі розвитку української державності» (Миколаїв, МНУ імені В.О. Сухомлинського 10-11 травня 2019 р.) та XII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів і молодих учених «Південна Україна у міжнародних відносинах: історія та сучасність» (Миколаїв, ЧНУ імені Петра Могили, 24-25 травня 2019 р.).

Публікації. За результатами дослідження автором опубліковано 2 наукових праці, з них 2 – матеріали конференцій.

- 1 Байраммадова Е. «Ініціатива Меріда» як один з стратегічних напрямів боротьби США з наркоторгівлею в Латинській Америці // Південна Україна у міжнародних відносинах: історія та сучасність. Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених (Миколаїв, ЧНУ імені Петра Могили, 24-25 травня 2019 р.). Миколаїв, 2019.
- 2 Байраммадова Е. Стратегічні напрями боротьби США з наркотрафіком і наркоторгівлею в латиноамериканському регіоні // Аркасівські читання:

історична наука на сучасному етапі розвитку української державності. Матеріали ІХ Міжнародної наукової конференції (10-11 травня 2019 р.). Миколаїв : МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2019. С. 40-41.

Структура роботи. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, розділених на підрозділи, висновків, списку використаних джерел та літератури (97 найменувань українською, російською та англійською мовами). Загальний обсяг роботи становить 119 сторінок, з них основного тексту – 108 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано мету та основні завдання, визначено об'єкт та предмет, методи дослідження, з'ясовано хронологічні та територіальні рамки магістерської роботи, показано наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, а також зазначено форми апробації результатів дослідження.

У **першому розділі** – «**Безпекова політика США щодо ЛАКБ: теоретико-методологічні засади дослідження**» – здійснено аналіз стану наукової розробки проблеми та джерельної бази роботи, визначено основні принципи та методи дослідження, розкрито понятійно-категоріальний апарат дослідження.

Автор аналізує положення американської, російської та вітчизняної наукових шкіл політичної науки у політики США в сфері безпеки та її особливостей у ЛАКБ. Вітчизняна школа американістики приділяє значну увагу як дослідженню стратегічних напрямів зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки, так і їх реалізації на регіональному рівні. Значне місце в загальнотеоретичному дискурсі мають напрацювання М. Бессонової, Б. Гончара, М. Рижкова, О. Шевчука та ін., які аналізують Стратегії національної безпеки США пост-біполярної епохи та загрози національним інтересам США в цілому, позиціонування США на міжнародній арені за різних адміністрацій, його глобальний та регіональний виміри. Латиноамериканському вектору зовнішньої політики США та її безпековим аспектам

присвячені праці таких вітчизняних науковців як Т. Богданова, З. Зазуляк, М. Засядько, О. Ковальова, К. Чумак, О. Шевчук тощо.

Зарубіжна наукова література репрезентована передовсім американською, латиноамериканською та російською науковими школами. Проблеми латиноамериканської політики США докладно представлені на сторінках визнаних у світі періодичних видань, таких як *Foreign Affairs*, *Foreign Policy*, *American Quarterly*, *National Interest*. Латиноамериканській політиці США присвячена низка праць М. Бастаманте, К. Джонсона, К. Сабатіні, Р. Фейнберга, П. Хакіма. Науковці з Латинської Америки представлені працями Х. Домінгеса та Р. Фернандеса де Кастро, Х. Кастаньєда та ін. Серед російських латиноамериканістів найбільшої уваги заслуговують праці Е. Дабагяна, В. Давидова, В. Сударєва, В. Хейфеца, П. Яковлева. Так праці В. Сударєва та П. Яковлева, присвячені аналізу латиноамериканської політики США на сучасному етапі.

Джерельна база роботи репрезентована декількома групами джерел, а саме, *Перша* група містить офіційні документи глав держав та урядів, закони країни, інші законодавчі акти Сполучених Штатів Америки, зокрема, Стратегії національної безпеки США адміністрацій. *Друга* група репрезентована міжнародними договорами, угодами, деклараціями, документами міжнародних організацій, самітів, зустрічей. Вона містить документи Організації Американських держав та Самітів Америк, Латиноамериканської комісії з наркотиків. До *третьої* групи автор відносить промови та інтерв'ю політичних діячів, зокрема, публічні промови, заяви, звернення, прес-конференції, інтерв'ю президентів США, держсекретарів та інших членів адміністрації, помічників президента з національної безпеки та ін. *Четверта* група репрезентована мемуарами та працями американських і латиноамериканських високопосадовців. *П'ята* групу містить матеріали, розміщені на офіційних Інтернет-порталах державних установ і міжнародних організацій, зокрема, офіційному сайті Президента США – www.whitehouse.gov, Державного Департаменту США – www.state.gov та ін. *Шоста* група представлена статистичними матеріалами.

У роботі розкрито зміст понять «зовнішня політика», «зовнішньополітична стратегія», «національна безпека», «безпекова політика» тощо.

Методологічну основу дослідження складає сукупність філософських та наукових підходів та принципів, необхідних для розуміння обраного об'єкту дослідження. Особливо слід виділити принципи історизму, об'єктивності та системності, а також ряд методологічних підходів таких, як хронологічний, історичний, системний, компаративний та цивілізаційний. У роботі використані історичний та проблемно-хронологічний методи, та метод компаративного аналізу. Також були використані загальнонаукові методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, класифікації, періодизації, узагальнення.

Другий розділ – «Головні принципи безпекової політики США» – присвячений порівняльному аналізу Стратегій національної безпеки США адміністрацій Дж. Буша-молодшого (2002, 2006), Б. Обами (2010, 2015), Д. Трампа (2017). Політичне керівництво Сполучених Штатів Америки викладає своє ставлення до міжнародних реалій в стратегічних документах доктринального характеру, які обґрунтовують цілі та завдання у галузі безпеки, зазвичай без їх чіткого розподілу за внутрішньо- та зовнішньополітичними ознаками.

Зовнішньополітична доктрина Дж. Буша-молодшого стала результатом переосмислення його адміністрацією традиційного розуміння безпеки. Новий американський підхід полягав у ствердженні того, що свобода і демократія є основними гарантами безпеки і стабільності, а поширення свободи є найефективнішою протидією міжнародному тероризму. Боротьба з тероризмом, як першочергове завдання країни, було покладено в основу зовнішньополітичного курсу президента Дж. Буша-молодшого і відображено в програмі республіканської партії при переобранні його на другий термін.

У Стратегіях національної безпеки адміністрації Б. Обами підкреслюється, що «Америка має бути світовим лідером, оскільки сильне і стає американське лідерство є необхідним для міжнародного порядку, який забезпечує глобальну безпеку, добробут, а також людську гідність і права всіх народів». Отже, у стратегії встановлюється різноманітний і збалансований комплекс пріоритетів, належних

для провідної світової держави, у якій є геополітичні інтереси в усіх регіонах сучасного взаємопов'язаного світу.

Стратегія Д. Трампа ґрунтується на засадах принципового реалізму та реалізує гасло «Америка – насамперед»: 1) зростання та добробут американської держави, 2) допомога міжнародному співтовариству через залучення до відповідальності інших держав.

У третьому розділі – «Боротьба з наркобізнесом як провідний напрям безпекової політики США» – розглядаються основні напрями боротьби з наркобізнесом та транснаціональними кримінальними групами через різні механізми, зокрема, за допомогою «Ініціативи Меріда» в Мексиці, «Плану Колумбія» – в Колумбії, «Альянсу для процвітання» – у Центральній Америці.

Основними заходами боротьби США з наркоторгівлею і наркотрафіком в латиноамериканському регіоні є наступні: підтримка функціонування відповідних правоохоронних і військових структур як в самій країні, так і поза її межами; проведення із країнами-партнерами спільних операцій із вилучення наркотичних речовин та перешкоджання їхньому виробництву; втілення в життя програм співпраці з країнами регіону з протидії наркобізнесу; реалізація зниження кількості наркозалежних спільно з інститутами освіти й охорони здоров'я. У рамках активізації регіональної взаємодії в сфері боротьби з наркотрафіком, США запровадила політику «сертифікації», котра, через необ'єктивність підходів до реалізації, зустріла супротив з боку ряду латиноамериканських урядів і піддалася критиці як політичних, так і наукових кіл.

Четвертий розділ – «Зовнішні виклики національній безпеці США та протидія ним з боку Вашингтону» – досліджуються таку напрями безпекової політики як боротьба з ліворадикальними режимами (Венесуела – Куба – Нікарагуа) та 2) протидія нелегальній міграції до США з території Мексики та Центральної Америки – будівництво «стіни» на кордоні з Мексикою, запровадження санкцій, мита на товари і т.п.; 3) застосування заходів з «витіснення» РФ та КНР з регіону ЛАКБ.

У результаті дослідження автор дійшов таких **висновків:**

З'ясовано стан наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній літературі. Вітчизняна школа американістики приділяє значну увагу як дослідженню стратегічних напрямів зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки, так і їх реалізації на регіональному рівні. Значне місце в загальнотеоретичному дискурсі мають напрацювання М. Бессонової, Б. Гончара, Є. Макаренко, М. Рижкова, О. Шевчука та ін. Латиноамериканському вектору зовнішньої політики США та її безпековим аспектам присвячені праці таких вітчизняних науковців як Т. Богданова, З. Зазуляк, М. Засядько, О. Ковальова, К. Чумак, О. Шевчук тощо. Зарубіжна наукова література репрезентована передовсім американською, латиноамериканською та російською науковими школами.

Визначено джерельну основу дослідження та здійснено її класифікацію. Автор виділяє шість груп джерел, в тому числі: 1) офіційні документи глав держав та урядів, закони країни, інші законодавчі акти Сполучених Штатів Америки; 2) міжнародні договори, угоди, декларації, документи міжнародних організацій, самітів, зустрічей; 3) промови, інтерв'ю політичних діячів, зокрема, публічні промови, заяви, звернення, прес-конференції президентів США, держсекретарів та інших членів адміністрації, помічників президента з національної безпеки та ін.; 4) мемуари та праці американських і латиноамериканських високопосадовців; 5) матеріали, розміщені на офіційних Інтернет-порталах державних установ і міжнародних організацій, зокрема, офіційному сайті Президента США – www.whitehouse.gov, Державного Департаменту США – www.state.gov та ін.; 6) статистичні матеріали.

Автором охарактеризовано понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема, визначено основні дефініції, що використовуються в роботі, «зовнішня політика», «зовнішньополітична стратегія», «міжнародна безпека», «національна безпека», «безпекова політика» тощо. Висвітлено методологію та методи дослідження, зокрема, найбільшу увагу було приділено принципам історизму, об'єктивності та системності. При написанні роботи автором використані як загальнонаукові (аналіз та синтез, індукція й дедукція, історичний та логічний, класифікації) методи, так і спеціально методи історичного та політологічного

дослідження. Проблемно-хронологічний та компаративний методи застосовувались для аналізу діяльності адміністрацій Дж. Буша-молодшого, Б. Обама, Д. Трампа в сфері латиноамериканської політики, її безпекового виміру, досягнень та прорахунків у політиці Вашингтону, успішності та результативності політики безпеки.

Визначено основні пріоритети стратегій національної безпеки США на початку XXI ст. Боротьба з тероризмом, як першочергове завдання країни, було покладено в основу зовнішньополітичного курсу президента Дж. Буша-молодшого. Адміністрація Б. Обама підкреслювала «Оновлення лідерства» США та його рух у бік «стійкого лідерства», «повернення в Азію» (передовсім в АТР) в СНБ-2010 замінюється концепцією «перебалансування» у Стратегії національної безпеки-2015. На відміну від «стратегічного стримування (2010) та «стратегічного терпіння» (2015) адміністрації Б. Обама Дональд Трамп пропонує неомеркантильну стратегію принципового реалізму, згідно з якою «американські принципи є останньою силою, що робить світ краще».

Згідно Стратегії національної безпеки США 2017 р. ключовими викликами національній безпеці США в регіоні ЛАКБ є: 1) діяльність транснаціональних кримінальних організацій (картелів, гангів) – наркобізнес, нелегальна торгівля зброєю, тероризм; 2) дотримання урядами Венесуели та Куби «анахроністських лівих авторитарних моделей» – політика ліворадикальних урядів, на думку Вашингтону, дестабілізує ситуацію в регіоні; 3) конкуренти – КНР і РФ – вийшли на оперативний простір у Західній півкулі: Китай прагне втягнути регіон в орбіту свого впливу через інвестиції та надання кредитів, а Росія, продовжуючи політику холодної війни – через розширення військових зв'язків та продаж озброєнь; 4) нелегальна міграція з боку Мексики та Центральної Америки.

Стратегія США в сфері протистояння наркотрафіку і наркоторгівлі змінюється в залежності від задач. Мінлива природа загрози розширення наркобізнесу спонукала державне керівництво до пошуку нових форм міждержавного співробітництва. У цілому, базовими елементами стратегії

боротьби уряду з наркобізнесом полягають у наступному:

- визнання проблеми наркоманії як загальнонаціональної та вироблення довгострокової програми-стратегії;
- виділення необхідних фінансових ресурсів для правоохоронних структур із метою ведення активної боротьби як усередині країни, так і за її межами;
- широке міжнародне співробітництво з метою запобігання надходження наркотиків на територію США;
- чітко орієнтована пропагандистсько-інформаційна кампанія (передусім на молодь, починаючи з дев'яти років) за принципом – легше запобігти вживання наркотиків, а ніж займатися лікуванням хворих;
- цілеспрямоване і широке підключення громадських рухів і структур на всіх рівнях;
- залучення до кампанії проти наркотиків найбільш значущих політичних (уключаючи Президента США) і громадських діячів (зокрема зірок кіно- і шоу-бізнесу, спортсменів);
- максимально можливе використання сім'ї як основи протидії наркотикам;
- стимулювання комерційних та фінансових структур, які беруть участь у боротьбі проти наркотиків.

Сьогодні у питаннях боротьби з наркотрафіком і наркоторгівлею в центрі уваги США залишається розвиток співробітництва з Колумбією, Мексикою та іншими країнами Латинської Америки. На боротьбу з наркобізнесом і Колумбія, і Мексика, як основні виробники і постачальними наркотиків, отримують технічну і фінансову допомогу США. У період з 2000 по 2014 р. Вашингтон витратив 7,3 млрд доларів на програму військової та економічної допомоги «План Колумбія». Не дивлячись на значні успіхи (встановлення державного контролю над плантаціями коки та зменшення рівня насилля), Колумбія залишається основною країною з виробництва кокаїну. Програма «Ініціатива Меріда» передбачала надання Мексиці та іншим центральноамериканським країнам мільярди доларів на боротьбу з наркокартелями. За підтримки «Ініціативи» у 2006 р. уряд Мексики оголосив війну організованій злочинності, жертвами дій якої стали більше 100 000 мексиканців.

У рамках активізації регіональної взаємодії в сфері боротьби з наркотрафіком, США запровадила політику «сертифікації», котра, через необ'єктивність підходів до реалізації, зустріла супротив з боку ряду латиноамериканських урядів і піддалася критиці як політичних, так і наукових кіл.

Провідними напрямками безпекової політики Вашингтону в латиноамериканському регіоні залишається розширення кола стратегічних союзників США та боротьба з ліворадикальними режимами (Венесуела – Куба – Нікарагуа). За останні роки розширилось коло стратегічних союзників США у регіоні ЛАКБ, до яких на 2019 р. можна включити не лише Колумбію, що традиційно була оплотом США, але й Бразилію, Парагвай, певною мірою Аргентину, Чилі, Перу.

У період президенства Б. Обами стратегія США щодо Венесуели зводилася до того, що Вашингтон здійснював обмежений тиск на венесуельську владу і підтримував опозицію, не розриваючи при цьому контакти з урядом. У рамках цієї парадигми періоди гострих конфліктів між США і Венесуелою змінювались спробами налагодити діалог, які закінчувались безрезультатно.

Адміністрація Д. Трампа здійснила поворот до охолодження у відносинах з Кубою, відчутних змін у 2018-2019 рр. зазнали відносини з Венесуелою. США засудили травнені 2018 р. вибори президента у Венесуелі як «шахрайські» та напад на конституційний порядок та традиції демократії в Венесуелі. Вашингтон також запровадив нові санкції щодо Каракасу та заборонив американським громадянам та особам, що перебувають на території США, проведення трансакцій, пов'язаних з отриманням боргових зобов'язань Венесуели. У січні 2019 р. Вашингтон визнав Хуана Гуайдо, очільника Національної Асамблеї Венесуели, тимчасовим президентом країни, відмовившись визнати інавгурацію Н. Мадуро на новий термін.

За адміністрації Б. Обами Китай Росія, Індія визначалися як «центри сили XXI ст.», хоча з 2015 р. щодо РФ уживається поняття «агресор», а КНР – конкурент. У СНБ-2017 Китай та Росія визначаються як конкуренти, які вийшли на оперативний простір у Західній півкулі: Китай прагне втягнути регіон в орбіту

свого впливу через інвестиції та надання кредитів, а Росія, продовжуючи політику холодної війни – через розширення військових зв'язків та продаж озброєнь. Адміністрація Д. Трампа застосовує низку заходів з «витіснення» РФ та КНР з регіону ЛАКБ, у т.ч. тактику «торгових війн», встановлення підвищеного мита на товари, економічні санкції. Негативну реакцію з боку США зустріла відправка до Венесуели російських військових у квітні 2019 р. та військового вантажу, про що заявив 2 травня ц.р. держсекретар США М. Помпео та підкреслив, що Вашингтон не виключає військового втручання у венесуельську кризу у разі відсутності врегулювання ситуації «дипломатичними та політичними інструментами».

Ще одним важливим напрямом є протидія нелегальній міграції до США з території Мексики та Центральної Америки. Проблема будівництва «стіни» на кордоні з Мексикою постала одразу після інавгурації Д. Трампа у січні 2017 р.

Гострою стала проблема фінансування даного проекту, що призвело до так званого «шатдауну» у відносинах між Трампом та Конгресом США у грудні 2018 – січні 2019 р. На думку, Трампа, «безпека є правом кожного американця, саме тому ми мусимо закінчити спорудження «стіни». Загострення міграційної кризи у відносинах з Мексикою в травні-червні 2019 р. мало наслідком запровадження нових мит у червні ц.р.

Можна констатувати, що регіон ЛАКБ увійшов у смугу турбулентності, але попри заяви офіційних осіб чинної адміністрації США, зокрема, радника з національної безпеки Дж. Болтона, про «повернення до доктрини Монро» США навряд чи можуть претендувати на роль беззаперечного лідера в Латинській Америці.

АНОТАЦІЯ

Байраммадова Е. Ш. Безпековий чинник у політиці США щодо країн Латинської Америки. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2019.

Сучасна зовнішня політика України вибудовується з урахуванням позицій та інтересів провідних світових гравців, серед яких чільне місце належить Сполученим Штатам Америки. Чільне місце серед національних інтересів Вашингтону ще з ХІХ ст., посідає Латинська Америка. У листопаді 2013 р. держсекретар США Джон Керрі під час промови в ОАД оголосив про завершення «Доктрини Монро». Однак минулорічні заяви держсекретаря США Р. Тіллерсона та цьогорічні Дж. Болтона були розцінені багатьма латиноамериканцями як відновлення «Доктрини Монро». Отже, аналіз латиноамериканської політики США в сфері безпеки за останні десятиліття, її спадковості та водночас турбулентності є актуальним для науковців.

У роботі визначено головні принципи безпекової політики США в період адміністрацій Дж. Буша-молодшого, Б. Обама та Д. Трампа. Здійснено порівняння головних принципів Стратегій національної безпеки США за трьох адміністрацій – Дж. Буша-молодшого, Б. Обама, Д. Трампа. Ключовими викликами національній безпеці США в регіоні ЛАКБ є: 1) діяльність транснаціональних кримінальних організацій (картелів, гангів) – наркобізнес, нелегальна торгівля зброєю, тероризм; 2) політика ліворадикальних урядів Венесуели та Куби, на думку Вашингтону, дестабілізує ситуацію в регіоні; 3) конкуренти – КНР і РФ – вийшли на оперативний простір у Західній півкулі: Китай прагне втягнути регіон в орбіту свого впливу через інвестиції та надання кредитів, а Росія, продовжуючи політику холодної війни – через розширення військових зв'язків та продаж озброєнь; 4) нелегальна міграція з боку Мексики та Центральної Америки.

Можна констатувати, що регіон ЛАКБ увійшов у смугу турбулентності, але попри заяви офіційних осіб чинної адміністрації США, зокрема, радника з національної безпеки Дж. Болтона, про «повернення до доктрини Монро» США навряд чи можуть претендувати на роль беззаперечного лідера в Латинській Америці.

Ключові слова: США, ЛАКБ, Китай, РФ, зовнішня політика, безпекова політика, наркобізнес, нелегальна міграція, ліворадикальні режими.

SUMMARY

Bairammadova E. Sh. Security factor in the U.S. policy towards Latin American countries. – Manuscript.

Graduate work for obtaining Master's Degree. – Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, 2019.

The Ukrainian current foreign policy is based on the positions and interests of the world's leading players, among which the United States has a prominent place. The fluctuations of their political course, the transformation of interrelations and changes in the balance of interests significantly affect the system of international relations and the environment of global and regional security that requires appropriate corrections of the foreign policy course of Ukraine.

Latin America has been occupying a leading position among Washington's national interests since the XIX century. In November 2013, the U.S. Secretary of State John Kerry, speaking at the OAS, announced the completion of the Monroe Doctrine, which had been, since 1823, the basis of Washington's policy toward Latin America, perceived by the U.S. government as its *backyard*. The establishment of diplomatic relations between Washington and Havana in 2015 and the U.S. President first visit to the Liberty Island for the almost 90 years, in March 2016, have become a bright final point in the second cadence of the Obama administration. However, numerous Latin Americans regarded Rex Tillerson last year's tour to the LAC countries and the statements made during his speech as a reinstatement of the Monroe Doctrine. Consequently, the analysis of the U.S. Latin American policy in the field of security over the last decades, its heredity and, at the same time, turbulence is relevant to scholars.

The research object is the security dimension of the U.S. foreign policy; and *the subject* is the U.S. security policy towards the region of Latin America and the Caribbean.

The *purpose* of the current work is to clarify the primary principles of the U.S. modern policy in the field of security, in particular, the implementation of its principles in the LAC region.

The paper defines the core principles of the U.S. security policy under the administrations of George W. Bush, B. Obama and D. Trump. Primary principles'

comparison of the U.S. National Security Strategies of the three mentioned administrations is fulfilled. The key challenges for the U.S. national security in the LAC region are the followings: 1) the activities of transnational criminal organizations (cartels, gangs) – terrorism, drug trafficking and illicit arms trafficking; 2) the Venezuelan and Cuban governments' observance of anachronistic left-leaning authoritarian models – the policy of the left-wing governments, according to Washington, destabilizes a situation in the region; 3) competitors, – the People's Republic of China and the Russian Federation, – have entered the operational space in the Western Hemisphere: China seeks to draw the region into its influence orbit through investments and loans, while Russia, continuing the Cold War policy, – through expanding military ties and arms sales; 4) illegal migration from Mexico and Central America.

Thus, there are the main directions of the Washington's security policy in the Latin America. Firstly, the expansion of the U.S. strategic allies group and the struggle against the left radical regimes (Venezuela – Cuba – Nicaragua use to push out the RF and the PRC from the LAC region. The fight against drug trafficking and transnational criminal groups through various mechanisms, in particular, – the Merida Initiative (in Mexico), the Plan Colombia (in Colombia), the Alliance for Prosperity (in Central America) is the second direction. Thirdly, a series of measures to counter illegal migration to the United States from the territory of Mexico and Central America are the construction of the Mexico-United States barrier (the border wall), the imposition of sanctions and duties on goods, etc. It is possible to state that the LAC region has entered the turbulence zone. However, despite the U.S. current official statements, in particular, pronounced by the national-security adviser John Bolton, on the “return to the Monroe Doctrine”, the United States can hardly claim to be the undisputed leader in Latin America.

Key words: USA, LAC, China, Russian Federation, foreign policy, security policy, drug trafficking, illegal migration, left radical regimes.